

Maciej Dalecki, *Arlamowski Kazimierz Karol* [w:] *Przemyski słownik biograficzny*, pod red. Ewy Grin-Piszczyk, Tomasza Pudłockiego, Anny Siciak, Przemysł 2016 s. 5-11

KAZIMIERZ KAROL ARŁAMOWSKI. 20 IX 1900 Nadwórna – 9 VII 1982 Kraków. Historyk, archiwista, wydawca źródeł historycznych, pedagog, działacz społeczny i polityczny. Syn leśniczego Mieczysława i Ferdynandy z domu Kessler. Posiadał troje rodzeństwa: brata Witolda oraz siostry Marię i Janinę.

Po ukończeniu szkoły ludowej w Nadwórnej kontynuował naukę, uczęszczając z przerwami w różnych latach (z uwagi na warunki wojenne) do gimnazjów w Stanisławowie i Nowym Sączu oraz na kurs dokształcający dla uczniów-żołnierzy we Lwowie. Egzamin dojrzałości zdał jako eksternista w 1921 r. w II Gimnazjum Państwowym w Stanisławowie. Ucząc się musiał równocześnie pracować dla uzyskania koniecznych środków materialnych na utrzymanie. Pracował najpierw jako hamulcowy kolejki leśnej Nadwórna-Rafajłowa (1915–1916), a następnie – pomocnik wiertacza w kopalniach naftowych w Borysławiu i w Potoku k. Jedlicza (1917–1918). Od marca do września 1918 r. odbywał służbę wojskową w armii austro-węgierskiej. Urlopowany z wojska podjął pracę w starostwie w Nadwórnej, gdzie był zatrudniony do listopada 1918 r. W maju 1919 r. wstąpił jako ochotnik do wojska polskiego, jednak ze względu na zły stan zdrowia został w sierpniu tego samego roku zwolniony ze służby. Przebywał następnie we Lwowie, gdzie w styczniu 1920 r. zdał egzamin prywatny z zakresu handlu towarowego w Akademii Handlowej. Po zdaniu egzaminu podjął pracę w Za-

rządzie Cywilnym Ziem Wschodnich, początkowo w Nadleśnictwie w Wołkowysku, a później w Wydziale Personalnym Sekretariatu Komisariatu Generalnego Ziem Wschodnich w Wilnie. W lipcu 1920 r. ponownie wstąpił ochotniczo do wojska polskiego, w którym odbywał służbę do lutego 1921 r.

Po zdaniu egzaminu dojrzałości, Arłamowski rozpoczął w 1921 r. studia na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Studiował najpierw na Wydziale Prawa i Umiejętności Politycznych, a w 1922 r. przeniósł się na Wydział Filozoficzny (potem Humanistyczny), gdzie podjął studia na kierunku historycznym. Ukończył je w 1927 r. Studiując historię uczęszczał na zajęcia prowadzone pod kierunkiem prof. Franciszka Bujaka na Seminarium Historii Społeczno-Gospodarczej. W okresie studiów Arłamowski utrzymywał się z pracy w Dyrekcji Lasów Państwowych we Lwowie. Po ich ukończeniu rozpoczął w lutym 1928 r. pracę zawodową nauczyciela w Prywatnym Seminarium Nauczycielskim Męskim w Przemyślu. We wrześniu tego samego roku został zatrudniony jako nauczyciel w Państwowym Gimnazjum II im. Kazimierza Morawskiego w Przemyślu. W szkole tej pracował do wybuchu II wojny światowej, ucząc historii i geografii, a także pełniąc funkcję opiekuna drużyny harcerskiej.

Pracując zawodowo w szkołach średnich w Przemyślu w latach 1928–1939, Arłamowski prowadził równocześnie aktywną działalność społeczną. Był członkiem Rady Naczelnej, a później – Dyrekcji Towarzystwa Przyjaciół Nauk (TPN) w Przemyślu. Należał w 1928 r. do grona założycieli Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego (PTH) w Przemyślu. Pełnił w

nim funkcję sekretarza (1928–1931), a następnie skarbnika (1931–1939). Sprawował także funkcję członka Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Harcerstwa w Przemyślu. Był również członkiem przemyskiego Koła Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych oraz Towarzystwa Szkoły Ludowej.

Po podjęciu w 1928 r. pracy zawodowej w Przemyślu Arłamowski utrzymywał nadal kontakt z Seminarium Historii Społeczno-Gospodarczej na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. 6 VII 1932 uzyskał stopień doktora filozofii, na podstawie pracy doktorskiej „Przemyskie ceny żywnościowe i odzieżowe do roku 1772”, napisanej pod kierunkiem prof. F. Bujaka. Prowadził badania naukowe dotyczące historii gospodarczej oraz dziejów miasta Przemyśla i ziemi przemyskiej. Ich wynikiem było opublikowanie kilku prac naukowych, z których największe uznanie zyskały *Dzieje przemyskich cechów rzemieślniczych w dawnej Polsce*, wydane w 1931 r. Ponadto pomagał Janowi Smolce – opiekunowi Archiwum Miejskiego w Przemyślu w porządkowaniu akt staropolskich przechowywanych w tej placówce. W uznaniu osiągnięć w pracy naukowej Towarzystwo Naukowe we Lwowie powołało w 1938 r. Arłamowskiego na członka swojej Sekcji Historii Społeczno-Gospodarczej.

W końcu sierpnia 1939 r. Arłamowski został zmobilizowany do wojska w stopniu podporucznika rezerwy i przydzielony do Komendy Garnizonu Przemyśl do referatu Obrony Przeciwlotniczej. Uczestniczył w wojnie 1939 roku, w trakcie której dostał się do niewoli niemieckiej 22 września w miejscowości Hołosko pod Lwowem. Od października 1939 r. do kwietnia 1945 r. przebywał jako jeńiec w obozie VIIA Murnau

w Bawarii. Pozostając uwięziony w tym obozie, pracował naukowo nad zagadnieniem procesów twórczych formowania się społeczeństwa miejskiego w Przemysłu w okresie staropolskim oraz napisał kilka rozdziałów pracy „Wstęp do socjologii”. Pobyt w niewoli spowodował u Arłamowskiego trwale pogorszenie się stanu zdrowia.

Po wyzwoleniu obozu jenieckiego VIIA Murnau przez wojska amerykańskie wstąpił w sierpniu 1945 r. w szeregach 2. Korpusu Polskiego we Włoszech. Przydzielono go do Oddziału Historycznego, w którym zbierał i opracowywał materiały źródłowe dotyczące historii działań prowadzonych przez Korpus. Fragmenty jednego z tych opracowań zostały zamieszczone w 1958 r. jako artykuł *Straty 2. Polskiego Korpusu w kampanii włoskiej* w czasopiśmie „Bellona”, ukazującym się w Londynie, jednak bez podania imienia i nazwiska jego autora. Prace Arłamowskiego z lat 1945–1947, oznaczone tylko inicjałami, opublikowano również w pracy zbiorowej *Działania 2. Korpusu we Włoszech*, t. 1, wydanej w 1963 r. w Londynie przez Komisję Historyczną 2. Korpusu. W 1946 r. Arłamowski wyjechał wraz z 2. Korpusem z Włoch do Wielkiej Brytanii. Przebywał tam do czerwca 1947 r., kiedy został zdemobilizowany. Wrócił do kraju do Przemysła, spotykając się po kilku latach rozłąki z rodziną.

Po powrocie do kraju, z uwagi na brak wolnego etatu nauczycielskiego w poprzednim miejscu zatrudnienia, tj. II Państwowym Liceum i Gimnazjum im. K. Morawskiego, Arłamowski podjął we wrześniu 1947 r. pracę nauczyciela w Państwowym Koedukacyjnym Gimnazjum i Liceum Handlowym w Przemysłu.

ślu. Uczył księgowości i matematyki handlowej oraz nauki o Polsce i świecie współczesnym. Oprócz prowadzenia zajęć dydaktycznych w tej szkole, pełnił także w latach 1949–1951 obowiązki metodyka w Okręgowej sekcji nauki o Polsce i świecie współczesnym oraz historii przy Państwowej Szkole Ogólnokształcącej stopnia licealnego w Dębicy. Równocześnie z powrotem do pracy w szkolnictwie, objął od września 1947 r. funkcję kierownika Archiwum Miejskiego w Przemyślu. W październiku 1947 r. przeniósł z Krakowa do Przemyśla zasób tego Archiwum, obejmujący przemyskie staropolskie dokumenty i akta miejskie, które okupacyjne władze niemieckie ewakuowały w czerwcu 1944 r. do Tyńca pod Krakowem. Archiwalia te po sprawdzeniu ich kompletności udostępnił do celów naukowych. Przez kilka miesięcy w 1951 r. Arłamowski sprawował także funkcję kierownika Muzeum w Przemyślu.

W lipcu 1951 r. dotychczasowe Archiwum Miejskie w Przemyślu zostało upaństwowione i podporządkowane Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych w Warszawie i utworzonemu w 1950 r. Wojewódzkiemu Archiwum Państwowemu (WAP) w Rzeszowie. Po rezygnacji z pracy w szkolnictwie, Arłamowski został zatrudniony 1 IX 1951 na pełnym etacie jako kierownik Archiwum Miejskiego. 1 X 1952 siedzibę WAP przeniesiono z Rzeszowa do Przemyśla, a Arłamowskiemu powierzono stanowisko pełniącego obowiązki dyrektora. 1 XI 1956 uzyskał natomiast nominację na dyrektora. Zajmował stanowisko dyrektora WAP w Rzeszowie z siedzibą w Przemyślu do czasu przejścia na emeryturę 31 XII 1970. Sprawując tę funkcję zorganizował sieć archiwów państwowych

w południowo-wschodniej Polsce, tworząc oprócz istniejących już wcześniej placówek w Jaśle, Przemyślu i Rzeszowie, nowe archiwa w Tarnobrzegu (1953 r.), Sanoku (1954 r.) i w Przeworsku (1963 r.). Zabiegał nieustannie o zapewnienie poszczególnym archiwom odpowiednich lokali, przeprowadzanie ich adaptacji i remontów, a także dostarczenie im niezbędnego wyposażenia. Zatrószył się o pozyskanie do zasobu szeregu cennych archiwaliów, w tym zwłaszcza akt zlikwidowanych instytucji finansowych, sądów, szkół, instytucji wyznaniowych oraz akt rodzinno-majątkowych i spuścizn archiwalnych. Starał się ponadto zapewnić archiwom państwowym wykształconą i wykwalifikowaną kadrę zawodową. W tym celu nie tylko zabiegał o pozyskanie osób dysponujących odpowiednią wiedzą i umiejętnościami, ale także – o podniesienie poziomu kwalifikacji zawodowych zatrudnionych już pracowników, angażując się niejednokrotnie osobiście w organizację dla nich szkoleń i przeprowadzanie z nimi licznych konsultacji. Pracownicy Archiwum przemyskiego bezpośrednio kierowani i nadzorowani przez Arłamowskiego porządkowali m.in. zespoły archiwalne Akta miasta Przemyśla i Starostwo Powiatowe w Sanoku oraz akta powiatowych urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich w Jarosławiu i w Przeworsku.

Po przejściu na emeryturę Arłamowski pracował krótko, do wyjazdu do Wrocławia w czerwcu 1972 r., na 1/3 części etatu w przemyskim Oddziale Terenowym WAP w Rzeszowie. Zajmował się wówczas porządkowaniem akt luźnych z okresu staropolskiego, które stanowiły fragment zespołu Akta miasta Prze-

myśla. Planował nadanie im układu rzeczowego zamiast dotychczasowego chronologicznego. Zamierzonych prac nie udało mu się jednak zakończyć.

W okresie pobytu i pracy zawodowej w Przemyśle w latach 1947–1972 Arłamowski kontynuował rozpoczętą przed II wojną światową pracę naukową oraz działalność społeczną. Prowadził nadal prace badawcze dotyczące historii gospodarczej oraz dziejów miasta Przemyśla i ziemi przemyskiej. Podjął także badania z zakresu archiwistyki i archiwoznawstwa, publikując artykuły w czasopiśmie „Archeion”, spośród których jako najważniejsze i wysoko oceniane należy wymienić: *Postulaty badawcze w zakresie archiwistyki współczesnej i organizacja badań* (t. 37, 1962), *Kancelarie zarządów miejskich w zaborze austriackim w latach 1772–1918* (t. 38, 1962), *Archiwistyka, jej natura i definicja* (t. 53, 1970). Przystąpił również do pracy nad przygotowaniem do druku wydawnictwa źródłowego *Lustracja województwa ruskiego 1661–1665*. W 1970 r. ukazała się jego cz. 1 *Ziemia przemyska i sanocka*, którą opracował wspólnie z Wandą Kaput. Wyniki swoich badań Arłamowski prezentował w referatach wygłaszanych na konferencjach, sesjach i posiedzeniach naukowych oraz w formie publikowanej. W czasopismach ogólnopolskich i regionalnych opublikował szereg artykułów, sprawozdań i recenzji. 27 IV 1956 Centralna Komisja Kwalifikacyjna dla Pracowników Nauki przyznała mu tytuł naukowy docenta. W uznaniu za dotychczasowy dorobek naukowy został w styczniu 1965 r. powołany na członka Komisji Nauk Historycznych krakowskiego Oddziału Polskiej Akademii Nauk.

Oprócz działalności naukowej, Arłamowski angażował się również w popularyzację wiedzy historycznej, wygłaszając odczyty, których organizatorami były m.in. TPN w Przemyślu i przemyski Oddział PTH, a także – publikując artykuły popularnonaukowe w biuletynie „Turystycznym Szlakiem”, wydawanym w latach 1957–1958 przez Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (PTTK) w Przemyślu i w kalendarzu *Tysiąc lat Przemyśla* (1961).

Mieszkając i pracując zawodowo w okresie od 1947 do 1972 r. w Przemyślu, Arłamowski działał także aktywnie społecznie. Prowadził działalność w TPN w Przemyślu, sprawując funkcję członka Dyrekcji (1948–1951) oraz kierownika Biblioteki (1947–1951). Ze szczególnym zaangażowaniem pracował w Oddziale PTH w Przemyślu jako jego wiceprezes (1947–1955, 1965–1974) oraz prezes (1957–1965). Pełnił także funkcję przewodniczącego Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w Przemyślu (1965–1968) oraz członka Zarządu przemyskiego Oddziału PTTK (1951, 1956–1959). Był również członkiem m.in. Rady Naukowej Stacji Naukowej PTH w Przemyślu, Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Rzeszowie, Klubu Murnauczycyków, Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, Polskiego Czerwonego Krzyża.

W pierwszych latach po powrocie do kraju w 1947 r. oraz w początkowym okresie po przełomie października 1956 roku Arłamowski brał aktywny udział w życiu politycznym kraju. W październiku 1947 r. wstąpił w szeregi Stronnictwa Demokratycznego (SD). Początkowo był wiceprzewodniczącym Koła Nauczycielskiego SD w Przemyślu (1949–1950), a następnie

kolejno kierownikiem Referatu Prasy i Propagandy (1950 r.) oraz Referatu Szkoleniowego (1950–1951) w Powiatowym Komitecie SD w Przemyślu. W latach 1950–1952 sprawował funkcję II wiceprzewodniczącego Powiatowego Komitetu SD w Przemyślu. Później był w przemyskim Powiatowym Komitecie SD członkiem Prezydium (1953 r.) oraz członkiem Komitetu (1957–1958).

W czerwcu 1972 r. Arłamowski przeprowadził się wraz z rodziną do Wrocławia. Pomimo braku możliwości bezpośredniego dostępu do interesujących go materiałów archiwalnych, kontynuował nadal swoje prace badawcze. Ich rezultatem było opublikowanie obszernego artykułu *Stosunki społeczno-gospodarcze w Przemyślu staropolskim od końca wieku XIV do roku 1772* w pracy zbiorowej *Tysiąc lat Przemyśla. Zarys historyczny*, cz. 1 (1976) oraz kolejnych dwóch części wydawnictwa źródłowego *Lustracja województwa ruskiego 1661–1665*.

W grudniu 1977 r. Arłamowski wyjechał z Wrocławia do Krakowa i zamieszkał u zaprzyjaźnionej z nim Wandy Kaput – wcześniej pracownicy przemyskiego Archiwum, a wówczas pracującej w WAP w Krakowie. Stan jego zdrowia stale pogarszał się, jednak nadal pracował naukowo. W okresie pobytu w Krakowie opracował artykuł „Chłopi w królewskich ziemi chełmskiej w świetle lustracji 1564/65 i 1661/65”, wstęp do planowanego wydawnictwa źródłowego „Inwentarze klucza rybotyckiego z lat 1696, 1714 i 1726”, a także rozpoczął pisanie recenzji publikacji *Informator o zasobie archiwalnym*, wydanej w 1979 r. przez Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Przemyślu.

Zmarł 9 VII 1982 r. po kilkudniowym pobycie w szpitalu i został pochowany na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

27 XII 1927 zawarł w Przemyślu związek małżeński z poznaną w okresie studiów we Lwowie Emilią Tułasiewicz (1904–1997). Z małżeństwa tego mieli córkę Annę (ur. 1930 r.).

W uznaniu zasług w dziedzinie działalności naukowej, zawodowej i społecznej Arłamowski otrzymał m.in. następujące odznaczenia: Brązowy medal za długoletnią służbę (1938 r.), Złoty Krzyż Zasługi (1955 r.), Odznaka 1000-lecia Państwa Polskiego (1961 r.), Medal 1000-lecia miasta Przemyśla (1966 r.), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1968 r.), Odznaka Zasłużony Działacz Kultury (1977 r.), Odznaka Honorowa „Za zasługi dla archiwistyki” (1978 r.), Odznaka Zasłużony dla Województwa Przemyskiego (1979 r.). We wrześniu 1979 r. Walne Zgromadzenie PTH w Katowicach nadało Arłamowskiemu godność honorowego członka PTH.

Twórczość: *Zapatrywania i dążenia gospodarcze szlachty czerwono-ruskiej w XVI i XVII w.*, Lwów 1927; *Klucz medyczny starostwa przemyskiego w XVI w.*, [w:] *Studia z historii społecznej i gospodarczej poświęcone prof. F. Bujakowi*, Lwów 1931, s. 133–164; *Przyjęcia do prawa miejskiego w Przemyślu w latach 1541–1664*, [w:] *Sprawozdanie Dyrekcji Państwowego Gimnazjum II im. prof. K. Morawskiego w Przemyślu za rok szkolny 1930/31*, Przemyśl 1931, s. 1–31; *Dzieje przemyskich cechów rzemieślniczych w dawnej Polsce*, Przemyśl 1931; *Wypisy i teksty źródłowe do wewnętrznych dziejów Przemyśla*. Sekcja Dydaktyki PTH, nr 2, Przemyśl 1938; *Archiwa i inne zbiory rękopisów odnoszących się do dziejów społecznych i gospodarczych*. Prze-

myśl, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”, t. 10: 1948, s. 446–448; *Zamek przemyski w XVI w.*, „Biuletyn Historii Sztuki i Kultury”, R. 11: 1949, nr 1–2, s. 43–58; *Rozwój przestrzenny Przemysła*, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych”, t. 15: 1953, s. 161–194; *Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Rzeszowie i jego archiwa powiatowe* [wspólnie z W. Kaput, M. Mendys, C. Pieluszczyk], „Archiwalny Biuletyn Informacyjny” 1955; *Konferencja naukowa w Przemysłu poświęcona Rewolucji Październikowej*, „Kwartalnik Historyczny”, R. 65: 1958, nr 1, s. 251–253; *Ludzie o których wiedzieć i pamiętać należy* [biogram Kazimierza Marii Osińskiego], „Turystycznym Szlakiem” 1958, nr 1, s. 6–7; *Straty 2. Polskiego Korpusu w kampanii włoskiej*, „Bellona” 1958, z. 1, (Londyn) s. 12–34; *Akta powiatowych urzędów rozjemczych do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich i problem ich porządkowania metodą tabel zbiorczych*, „Archeion”, t. 30: 1959, s. 3–14; *Rec. Akta radzieckie rzeszowskie 1591–1634*, wyd. i wstępem poprz. Adam Przyboś, Wrocław–Kraków 1957, „Archeion”, t. 31: 1959, s. 171–174; *Archiwa województwa rzeszowskiego w latach 194–1959*, „Rocznik Województwa Rzeszowskiego”, R. 2: 1959, z. 2 (4), s. 107–128; *Oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego w Przemysłu w latach 1944–1959*, ibidem, s. 153–158; *„Acta hospitum” w zasobie Archiwum Aktów Dawnych Miasta Przemysła*, „Archeion”, t. 34: 1961, s. 31–47; *Rec. Archive, Bibliotheken und Dokumentationsstellen der Schweiz*, Bern 1958, „Archeion”, t. 35: 1961, s. 188–191; *Rec. „Naukowo-Informacyjny Biuletyn Archiwnego Urządzenia URSR”*, Kijów, R. 14: 1960, nr 1–3 [wspólnie z W. Kaput], „Archeion”, t. 35: 1961, s. 203–206; *Tysiąc lat Przemysła. Kalendarz 1961–1965* [niektóre artykuły], Przemysł 1961; *Przemysł (w tysiąclecie miasta)* [wspólnie z A. Gilewiczem i F. Persowskim], Przemysł 1961 [artykuł wydany jako nadbitka z „Rocznika Przemyskiego”, t. 9: 1962, z. 2, s. 277–300]; *Z życia Oddziału PTH w Przemysłu*, „Małopolskie Studia Historyczne”, R. 5: 1962, z. 1–2,

s. 100–101; Rec. „Naukowo-Informacyjnej Biuletyn Archiwno-Uprawnienia URSR”, Kijów, R. 14: 1960, nr 4–6 [wspólnie z W. Kaput], „Archeion”, t. 36: 1962, s. 252–256; *Postulaty badawcze w zakresie archiwistyki współczesnej i organizacja badań*, „Archeion”, t. 37: 1962, s. 27–47; *Kancelarie zarządów miejskich w zaborze austriackim w latach 1772–1918*, „Archeion”, t. 38: 1962, s. 241–269; *Statut czeladzi tkackiej w Łańcucie z 1406 roku*, „Rocznik Województwa Rzeszowskiego”, R. 3: 1960 i 1961, Rzeszów 1963, s. 175–190; *Archiwum Akt Dawnych Miasta Przemyśla, jego dzieje, zasób i pracownicy*, „Archeion”, t. 39: 1963, s. 17–44; *Pierwsze ogólne zebranie Rady Naukowej przy Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Rzeszowie dla spraw Działu Akt Górnictwa Naftowego w Oddziale WAP w Jaśle*, „Archeion”, t. 41: 1964, s. 329–394; *Informator o materiałach archiwalnych przechowywanych w archiwach państwowych województwa rzeszowskiego* [wspólnie z W. Kaput], Rzeszów 1968; *Szczątki i fragmenty zespołów, teoria i metoda ich opracowania archiwalnego*, „Archeion”, t. 51: 1969, s. 27–33; *Archiwistyka, jej natura i definicja*, „Archeion”, t. 53: 1970, s. 7–26; *Lustracja województwa ruskiego 1661–1665, cz. 1 Ziemia przemyska i sanocka* [wspólnie z W. Kaput], Wrocław 1970; *Lustracja województwa ruskiego 1661–1665, cz. 2 Ziemia lwowska* [wspólnie z E. Arłamowską], Wrocław 1974; Rec. Andrzej Tomczak, *Zarys dziejów archiwów polskich, cz. 1 Do wybuchu I wojny światowej*, Toruń 1974, „Archeion”, t. 63: 1975, s. 263–264; *Lustracja województwa ruskiego 1661–1665, cz. 3 Ziemia halicka i chełmska* [wspólnie z E. Arłamowską i W. Kaput], Wrocław 1976; *Stosunki społeczno-gospodarcze w Przemyśle staropolskim od końca wieku XIV do roku 1772*, [w:] *Tysiąc lat Przemyśla. Zarys historyczny*, cz. 1, Rzeszów 1976, s. 165–397; *Rzemiosło przemyskie od XIV wieku do roku 1949*, Przemyśl 1981; *Chłopi w królewskich ziemiach chełmskiej w świetle lustracji 1564/65 i 1661/65*, „Rocznik Historyczno-Archiwalny”, t. 9: 1995, s. 3–17; *Inwentarze klucza rybotyckiego z lat*

1696, 1714 i 1726 [wspólnie z W. Kaput], „Rocznik Historyczno-Archiwalny”, t. 21: 2009, [druk 2010], s. 195–276.

Źródła i opracowania

Źródła: Archiwum Państwowe w Przemyślu, Materiały Kazimierza Karola Arłamowskiego, sygn. 37, 38, 42; ibidem, II Państwowe Liceum i Gimnazjum im. K. Morawskiego w Przemyślu, sygn. 48; ibidem, Zespół Szkół Ekonomicznych w Przemyślu,teczki osobowe, poz. 4; ibidem, Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Przemyślu, sygn. 3; ibidem, Urząd Wojewódzki w Przemyślu, Wydział Spraw Obywatelskich, poz. 21 Oddział Stowarzyszenia zarejestrowanego Polskie Towarzystwo Historyczne w Przemyślu 1947–1986; ibidem, Stowarzyszenie Archiwistów Polskich Oddział w Przemyślu, sygn. 4, 5; ibidem, Koło Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych w Przemyślu, sygn. 13, 16; Archiwum zakładowe Oddziału Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w Przemyślu, Książka protokołów Oddziału PTTK–Przemyśl 25.05.1950–6.05.1959; Archiwum Państwowe w Rzeszowie, Powiatowy Komitet Stronnictwa Demokratycznego w Przemyślu, sygn. 1, 2, 4, 5, 9, 13; ibidem, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Zarząd Okręgowy w Rzeszowie, sygn. 80; Archiwum Obwodowe we Lwowie, fond 26, opis 5, sprawa 799.

Opracowania: W. Chorażyczewski, *Myśl archiwalna Kazimierza Arłamowskiego*, „Rocznik Historyczno-Archiwalny”, t. 22: 2010, Przemyśl 2012, s. 107–124; Z. Z. Felczyński, *Kronika Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu 1909–1979*, [w:] *Siedemdziesiąt lat Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Przemyślu 1909–1979*, Przemyśl 1979, s. 192, 273; A. Fenczak, *Oddział Wojewódzki Stowarzyszenia Archiwistów Polskich w Przemyślu (1965–1985)*, „Rocznik Historyczno-Archiwalny”, t. 4: 1987, s. 76–78; W. Kaput, *Kazimierz Arłamowski (20 IX 1900 – 9 VII 1982)*, „Archeion”, t. 79: 1985, s. 367–374; eadem, *Arłamowski Kazimierz Karol*

(1900–1982), [w:], *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. 2: 1906–2001, Warszawa 2002, s. 24–27; eadem, *Sprawozdanie z działalności Stowarzyszenia Archiwistów Polskich Oddział w Przemyślu*, [w:] *Sprawozdanie z posiedzeń naukowych oraz działalności Towarzystwa Przyjaciół Nauk i innych towarzystw kulturalnych miasta Przemyśla w roku 1966*, Przemyśl 1967, s. 94; eadem, *Działalność Stowarzyszenia Archiwistów Polskich Oddział w Przemyślu w r. 1967*, [w:] *Sprawozdania z posiedzeń naukowych oraz działalności Towarzystwa Przyjaciół Nauk i innych towarzystw naukowych i kulturalnych miasta Przemyśla w roku 1967*, Przemyśl 1968, s. 61; Z. Konieczny, *Kazimierz Karol Arłamowski*, Przemyśl 1982; idem, *Arłamowski Kazimierz Karol*, [w:] *Słownik biograficzny twórców oświaty i kultury XIX i XX wieku Polski południowo-wschodniej*, pod red. A. Meissnera i K. Szmyda, Rzeszów 2011, s. 18–20; Z. Kubrak, *Służba społeczna historyków. Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Przemyślu 1928–2003*, Przemyśl 2006, s. 33, 36–39, 49, 54–56; J. Łosowski, *Kazimierz Arłamowski*, „Przemyskie Zapiski Historyczne”, R. 3: 1985, s. 239–242; T. Tomala, *Arłamowski Kazimierz Karol*, [w:] *Słownik historyków polskich*, Warszawa 1994, s. 21–22.

Fotografie: Archiwum Państwowe w Przemyślu, Materiały Kazimierza Karola Arłamowskiego, sygn. 60.